

Lleis

Llei 31/2022, del 21 de juliol, per al desenvolupament i la diversificació dels sectors ramader i agrícola

Atès que el Consell General en la seva sessió del dia 21 de juliol del 2022 ha aprovat la següent:

Llei 31/2022, del 21 de juliol, per al desenvolupament i la diversificació dels sectors ramader i agrícola

Exposició de motius

La ramaderia i l'agricultura tenen un rol essencial per a la nostra societat i el nostre territori. Les zones de muntanya necessiten l'agricultura i la ramaderia per a la producció de productes alimentaris de qualitat i proximitat, i alhora per assegurar la prevenció de riscos naturals, la conservació del paisatge i la transmissió del fort vincle que mantenen amb el territori i la natura. El paper de la nostra agricultura i ramaderia en la salvaguarda d'una part dels nostres valors culturals i identitaris és clau. No hem d'oblidar d'on venim si volem encarar el futur amb garanties, i la preservació del nostre sector primari és un dels millors referents per tenir presents els fonaments de la societat andorrana.

El 10 de desembre de 1998, el Consell General aprovava la Llei de creació de la societat Ramaders d'Andorra, SA, amb l'objectiu de crear una societat mercantil participada pel Govern i pels titulars de les explotacions agràries amb activitat ramadera i amb la finalitat de comercialitzar el bestiar criat i engreixat a Andorra.

La societat va iniciar el seu camí amb la participació de només uns quants socis i principalment orientada a comercialitzar la carn del bestiar boví. Amb el pas del temps, s'hi ha integrat la immensa majoria dels ramaders del país i es comercialitza la carn obtinguda a partir de la cria i l'engreix del bestiar oví, cabrí i equí, i es dona valor als productes amb els segells respectius que els identifiquen sota la denominació de "Carn de qualitat controlada d'Andorra". També, donat el cas, s'utilitza el segell de carn de vedella d'Andorra sota la indicació geogràfica protegida (IGP) que ha estat registrada per la Unió Europea.

A principis de 1999, entrava en funcionament l'Escorxador Nacional d'Andorra. Aquesta infraestructura pública ha estat una eina clau per afavorir la continuïtat de l'activitat ramadera i la consolidació de la producció i la comercialització de la carn i dels productes carnis de qualitat. Fins al 1999, la majoria del bestiar que es criava i s'engreixava al país es destinava a l'exportació, amb el consegüent seguit de costos i traves administratives, que gravaven i dificultaven considerablement el desenvolupament de l'activitat ramadera i, per tant, la seva viabilitat.

Posteriorment, el 22 de juny del 2000, el Consell General va aprovar la Llei d'agricultura i ramaderia, amb la finalitat principal de crear i definir els ajuts públics destinats a la producció agrària i en particular a la producció ramadera. D'aquesta manera es pretenia assegurar el manteniment i la continuïtat d'aquest sector, com un sector productiu de l'economia nacional. A més, la Llei reconeix el rol essencial que té la ramaderia en la provisió de serveis ecosistèmics com ara la conservació dels paisatges rurals i de les pastures d'alta muntanya i la conservació de la biodiversitat, així com en la prevenció dels riscos naturals (incendis, allaus, etc.), de la qual cosa es beneficia el conjunt de la societat. La Llei d'agricultura i ramaderia associa a aquest reconeixement un seguit d'ajuts públics orientats a remunerar el sector ramader per aquests serveis, sempre que es duguin a terme sobre la base de pràctiques agràries i ramaderes respectuoses amb el medi ambient, la seguretat i la qualitat alimentària.

La reglamentació per la qual es van fixar, el 2006, les característiques de la raça bruna d'Andorra completa les iniciatives per assolir un producte de qualitat i amb característiques singulars que confereixen el valor

distintiu de la carn bovina d'Andorra. La raça bruna va ser seleccionada de forma consensuada amb el sector per la seva capacitat d'adaptació a les característiques del nostre entorn i al model productiu basat principalment en l'aplicació de pràctiques tradicionals de muntanya, i permet l'optimització de la producció.

Si bé aquestes normes han donat fruit i han assolit les finalitats que persegueixen, cal reconèixer que el sector agrari s'ha sostingut principalment en el cultiu i la comercialització del tabac. El mercat del tabac ha sofert un ajustament considerable durant els darrers anys atenent el context actual, en què el consum d'aquest producte disminueix progressivament per raons de salut pública. Durant la negociació entre Andorra i la Unió Europea (UE) per trobar un encaix específic a la situació particular del sector del tabac –ja sigui en la vessant del cultiu, ja sigui en la vessant de la producció industrial de productes del tabac–, es va arribar a un acord que fixa un període transitori de 30 anys, a comptar de l'entrada en vigor de l'Acord d'associació amb la UE, abans que els productes del tabac siguin considerats com a inclosos en la unió duanera entre les dos parts. Entre els arguments avançats per Andorra per obtenir aquesta solució, cal destacar la necessitat de disposar de temps per poder diversificar les activitats agrícoles i ramaderes, i per poder fer-ho desenvolupant els instruments jurídics i estratègics adients per acompanyar l'aparició de noves activitats. Aquesta Llei s'emmarca en aquest context de foment de la diversificació, necessari per aprofitar de la millor manera el temps assolit en la negociació amb la UE.

Durant les darreres legislatures s'han iniciat accions per avançar cap a una diversificació de l'economia andorrana, altament fràgil per la dependència d'uns pocs sectors d'activitat. Les negociacions en curs per assolir un acord d'associació amb la UE han de permetre construir el marc jurídic que garantirà la participació, progressiva i estructurada, d'Andorra en el mercat únic de la UE. És en aquest context de diversificació progressiva de l'economia i d'implementació d'un marc jurídic equivalent amb el del mercat únic de la UE que el sector primari andorrà ha de disposar d'instruments normatius suficients per beneficiar-se de la participació en un mercat que transcendeix les nostres fronteres, aprofitant la desaparició de les traves tècniques i sanitàries per a l'intercanvi de béns i serveis.

Per altra banda, l'adaptació als impactes del canvi climàtic també implica una transició cap a models que impulsin la denominada *economia verda*, per afavorir un nou marc de desenvolupament econòmic i social en el qual predomini la sostenibilitat.

Més de dos dècades des de l'aprovació d'aquestes normes, i atenent el context actual, és indubtable que cal garantir la continuïtat del sector primari com a sector productiu de l'economia andorrana, pels beneficis que aporta al conjunt de la societat. En un país de muntanya on la principal font de generació de riquesa està estretament vinculada als serveis turístics i, per consegüent, a la conservació del medi natural com una de les principals fonts de reclam i d'atracció turística, el sector primari té un rol essencial.

Per tant, és necessari adaptar els marcs legislatius que afecten, directament o indirectament, l'activitat agrària i ramadera perquè afavoreixin el seu desenvolupament i la seva diversificació. A més, cal adaptar-se a les noves exigències de la societat en termes mediambientals, de benestar animal, de seguretat alimentària o, encara, d'implantació d'energies renovables.

Per aquests motius, i en sintonia amb les demandes del ram, aquesta Llei vol ser un instrument a disposició del sector agrari, per permetre la materialització d'iniciatives que contribuiran a la diversificació de la seva activitat. Es tracta, per exemple, de la implantació de nous cultius, del desenvolupament de noves infraestructures i de la innovació per produir productes de qualitat, així com de la recerca d'alternatives que permetin generar noves fonts d'ingressos a través del desenvolupament d'activitats complementàries.

La Llei consta de cinc articles, que en defineixen l'objecte, l'àmbit d'aplicació i les finalitats. Per garantir la conservació dels sectors ramader i agrícola i orientar la seva diversificació és imprescindible la col·laboració entre les administracions públiques, d'acord amb les seves competències. En aquest sentit, es crea la Comissió Nacional de Ramaderia i Agricultura, com a òrgan consultiu i de coordinació de les actuacions del Govern i dels comuns, amb la participació de representants del Govern, del Consell General, dels comuns i dels sectors.

La disposició final primera modifica la Llei general d'ordenació del territori i urbanisme amb la finalitat de facilitar la construcció d'edificacions i instal·lacions que afavoreixin el desenvolupament de les activitats ramaderes i agrícoles. També s'afegeix una disposició addicional a la Llei per permetre, sempre que es compleixin determinades condicions, l'atorgament de llicències de rehabilitació, de reforma o de canvi d'ús d'edificis construïts abans de l'any 1950, previsió que té per finalitat fer compatible l'ús d'aquests edificis com a allotjaments turístics rurals amb la preservació del patrimoni arquitectònic tradicional del país.

La disposició final segona modifica els estatuts de la societat Ramaders d'Andorra SA. Aquesta entitat és l'únic operador que, actualment, produeix i comercialitza bestiar criat i engreixat sota el règim de qualitat controlada d'Andorra i sota la IGP Carn d'Andorra, i comercialitza el 95% del bestiar i de la carn i els productes carnis que es produeixen al país. Per tant, ha de poder aspirar i contribuir al desenvolupament de totes les activitats que puguin aportar una revaloració dels productes obtinguts a través del desenvolupament de l'activitat ramadera al llarg de tota la cadena de producció, transformació i comercialització de la carn i els productes carnis, per obtenir el màxim benefici per al sector ramader del país.

La disposició final tercera modifica la Llei del comerç per agilitzar i simplificar els tràmits administratius que han de complir els titulars de les activitats agrícoles i ramaderes objecte d'aquesta Llei. En aquest sentit, es preveu que no sigui necessària la inscripció al Registre de Comerç de totes les activitats que duguin a terme les explotacions agràries que consten inscrites al Registre d'Explotacions Agràries i que tenen com a objecte la producció i la posterior venda directa dels productes agraris i alimentaris que se'n puguin derivar. Així mateix, es remarca el fet que un signe no pot constituir un nom comercial si és d'una natura que pugui induir a error el públic sobre l'origen dels productes o dels serveis que es comercialitzen sota el nom comercial, el qual, novament, és d'una rellevància especial, entre altres, per als sectors ramader i agrícola. Finalment, es clarifica que l'acció judicial de nul·litat de noms comercials que regula la Llei és imprescriptible.

La disposició final quarta modifica la Llei d'agricultura i ramaderia per aclarir i actualitzar alguns dels seus conceptes i afavorir un marc legal propici a la creació i implantació de noves línies d'ajuts i ampliar el seu àmbit d'aplicació en matèria de salut vegetal. Així mateix, cal impulsar mesures per millorar el control sanitari en la importació de determinats productes (fems i compost), pel risc que suposen en termes d'agents infecciosos que puguin afectar l'estat sanitari de la cabana ramadera nacional o, fins i tot, per la introducció de plagues que afectin la salut vegetal. També es clarifica la funció inspectora dels tècnics adscrits al ministeri encarregat de l'agricultura i la ramaderia donant la deguda cobertura legal per a l'exercici de les seves actuacions. Finalment, es preveu que els ajuts a l'agricultura i la ramaderia s'incrementin anualment en funció de la variació percentual de l'índex general de preus de consum (IPC).

La disposició final cinquena modifica la Llei del cadastre per reforçar la col·laboració entre els comuns i el Govern amb la finalitat de mantenir actualitzat el parcel·lari agrari nacional i disposar de dades per conèixer la superfície destinada a usos agrícoles i ramaders i la seva evolució al llarg del temps, i per a un millor control dels ajuts que hi puguin estar vinculats.

La disposició final sisena modifica la Llei per al foment de la rehabilitació del parc immobiliari, la millora de l'eficiència energètica dels edificis i l'ús de les energies renovables i inclou, com a actuació protegible, la instal·lació de sistemes d'aprofitament d'energies procedents de fonts renovables als edificis que formen part de les instal·lacions i els equipaments que configuren les explotacions agràries que constin inscrites al Registre d'Explotacions Agràries.

La disposició final setena modifica la Llei general de l'allotjament turístic de manera que es crea un nou grup d'allotjament rural, l'agroturisme, per als allotjaments turístics rurals que estiguin ubicats en una explotació agrària que consti inscrita al Registre d'Explotacions Agràries.

La disposició final vuitena afegeix un capítol a la Llei de marques que regula les marques de garantia o de certificació, àmpliament utilitzades als països del nostre entorn per garantir o certificar productes i serveis relatius als sectors ramader i agrícola, entre altres.

La disposició final novena modifica la Llei de taxes de l'Oficina de Marques per preveure-hi una taxa específica en relació amb la sol·licitud i la renovació de les marques de garantia o de certificació.

La disposició final desena modifica la Llei sobre la utilització dels signes d'Estat. Primer, amb aquesta modificació es reforça el principi consistent en el fet que en cap cas no es pot autoritzar l'ús d'un signe d'Estat si la utilització és d'una natura que indueix el públic a error sobre l'origen del producte o del servei de què es tracti, el qual és d'una importància especial per als sectors ramader i agrícola, entre d'altres. Així mateix, a l'efecte d'atorgar més seguretat jurídica, també s'introdueix a la Llei un article relatiu a recursos administratius i accions judicials de nul·litat en contra d'autoritzacions d'ús de signes d'Estat, i un article relatiu a l'obligació per a les autoritats competents de publicar les concessions d'autoritzacions d'ús de signes d'Estat, així com les nul·litats d'autoritzacions d'ús de signes d'Estat i qualsevol altra dada que s'estableixi reglamentàriament.

La disposició final onzena modifica la Llei del Codi de la circulació, a l'efecte d'exceptuar els vehicles especials utilitzats exclusivament per a les activitats agrícoles i, en particular, els tractors, remolcs, màquines i màquines agrícoles, de l'obligació de passar les inspeccions tècniques periòdiques, remetent a desplegament reglamentari les obligacions de registre que han de complir aquests vehicles.

La disposició final dotzena encomana al Govern que en el termini màxim d'un any des de l'entrada en vigor d'aquesta de la Llei presenti al Consell General els projectes de Llei de text consolidat de les Lleis modificades per aquesta Llei.

Finalment, la disposició final tretzena estableix l'entrada en vigor de la Llei l'endemà de publicar-se al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Article 1. *Objecte*

Aquesta Llei té per objecte modificar els textos legislatius que, de forma directa o indirecta, regulen el desenvolupament de l'agricultura i la ramaderia i adequar-los per tal d'afavorir el desenvolupament i la diversificació d'aquestes activitats i facilitar el relleu generacional, amb la finalitat d'assegurar-ne la perdurabilitat. També té per objecte crear un marc legislatiu que sigui propici al desenvolupament d'altres activitats complementàries que puguin afavorir els sectors ramader i agrícola, així com la creació d'un òrgan consultiu de coordinació de les actuacions en matèria ramadera i agrícola.

Article 2. *Àmbit d'aplicació*

Aquesta Llei és aplicable a les persones físiques o jurídiques que constin com a titulars d'una explotació agrària inscrita al Registre d'Explotacions Agràries i a totes les altres activitats que la puguin complementar.

Article 3. *Finalitats*

Per assolir l'objecte assenyalat a l'article 1, les administracions desenvolupen una política dirigida a potenciar les activitats agrícoles i ramaderes, amb les finalitats següents:

- a) Afavorir la continuïtat dels sectors ramader i agrícola i incrementar-ne la productivitat i competitivitat.
- b) Diversificar i dinamitzar l'activitat econòmica dels sectors ramader i agrícola.
- c) Fomentar la producció de productes de qualitat de proximitat.
- d) Fomentar la innovació i la implantació de nous cultius i altres activitats complementàries que puguin afavorir el sector primari.
- e) Reforçar les polítiques públiques de suport als sectors ramader i agrícola.

Article 4. *Col·laboració*

1. Les administracions públiques han de garantir la conservació i la continuïtat de les activitats agrícoles i ramaderes i han de col·laborar per afavorir-ne el desenvolupament i la diversificació.

2. Les administracions públiques han de col·laborar en matèria ramadera i agrícola i s'han de facilitar mútuament informació per garantir el compliment de les finalitats fixades en aquesta Llei i per la legislació vigent.

Article 5. Comissió Nacional de Ramaderia i Agricultura

1. Es crea la Comissió Nacional de Ramaderia i Agricultura (en endavant, "CNRA") com a òrgan consultiu i de coordinació de les actuacions en matèria ramadera i agrícola.

2. La CNRA està constituïda pels membres següents:

- a) Tres representants del Govern, un dels quals és el ministre que té assignades les competències en matèria d'agricultura, que presideix la Comissió.
- b) Dos representants de la comissió legislativa encarregada dels sectors ramader i agrícola.
- c) Un cònsol de cada parròquia.
- d) Tres representants de l'Associació de Pagesos i Ramaders d'Andorra, que hi actuen en representació del sector agrícola i del sector ramader.

3. Són funcions de la CNRA:

- a) Proposar les actuacions que consideri escaients per assolir les finalitats d'aquesta Llei.
- b) Coordinar les actuacions que hagin de portar a terme les administracions per afavorir i potenciar els sectors ramader i agrícola en el marc de la legislació vigent.
- c) Avaluar el resultat de les polítiques portades a terme en matèria d'agricultura i ramaderia i proposar-ne millores si és necessari.

4. La CNRA ha de mantenir reunions ordinàries almenys cada 6 mesos.

5. La CNRA ha d'elaborar el seu reglament de funcionament intern, en el qual pot establir les subcomissions i els grups de treball que estimi pertinents per assegurar el millor desenvolupament de les seves funcions.

Disposició final primera. Modificació de la Llei general d'ordenació del territori i urbanisme

1. Es modifica l'article 27 de la Llei general d'ordenació del territori i urbanisme, del 29 de desembre del 2000, el qual fou modificat per la Llei 16/2012, del 31 de juliol, de modificació de la Llei general d'ordenació del territori i urbanisme, la Llei 21/2018, del 13 de setembre, d'impuls de la transició energètica i del canvi climàtic, i la Llei 4/2022, del 31 de gener, del pressupost per a l'exercici del 2022, i que queda redactat com segueix:

"Article 27. Règim del sòl urbà

1. Els terrenys qualificats de sòl urbà, els treballs d'urbanització dels quals ja hagin estat executats i que disposin efectivament de tots els serveis enumerats a l'article 25, són immediatament edificables, de conformitat amb les condicions i la normativa establertes per a la unitat d'actuació respectiva, una vegada s'hagi obtingut el dret a edificar materialitzat per la llicència d'edificació.

2. Mentre el sòl urbà no consolidat no hagi obtingut la qualificació d'urbà consolidat, hi són permesos, en règim d'obres i actuacions provisionals, d'acord amb la normativa sectorial vigent, els projectes destinats a ús d'habitatge unifamiliar, a ús hoteler en forma d'allotjament turístic del tipus borda rural o agroturisme, a ús de restauració en forma de construccions rústiques, a ús de magatzem, a la construcció de bordes i cabanes de tipologia de muntanya, i a les instal·lacions pròpies de les activitats forestal, agrícola i ramadera, en les condicions següents:

- a) Sempre que no es modifiqui el perfil natural del terreny als efectes de la rasant des de la qual s'aplica l'alçada reguladora.
- b) Sempre que es tracti d'edificacions compostes com a màxim de planta soterrània o semisoterrània, planta baixa, planta primera i sotacoberta. El punt des del qual regula l'alçada i les plantes és la cota mitjana del perímetre de l'edificació.

- c) Sempre que no superin els 150 metres quadrats per planta, en obres de nova construcció i 400 metres quadrats per planta en construccions ja existents anteriors a l'entrada en vigor de la present Llei.
- d) Sempre que es tracti d'edificacions de caràcter rústic tradicional del país i que s'integrin en el paisatge.
- e) Sempre que de l'execució de l'edificació resulti, com a única modificació del perfil natural del terreny, l'accés a la planta soterrània o semisoterrània, i que aquesta modificació, als efectes d'integració en el paisatge, de conservar el caràcter rústic tradicional del país, i d'afavorir la revegetació:
- i. tingui una diferència màxima de 3 metres respecte al terreny natural,
  - ii. consti de talussos amb pendent màxim 2H/1V, amb un únic muret vertical, construït amb pedra seca, d'alçada vista màxima d'un metre,
  - iii. i que l'accés, en la part en la que s'ha modificat el perfil natural del terreny, tingui un pendent màxim del 15% i una longitud màxima de 40 metres.
- f) No són permesos els projectes que puguin dificultar el desenvolupament urbanístic posterior de la unitat d'actuació.
- g) Cada edificació ha de correspondre com a mínim a 3.000 metres quadrats de terreny.
- h) No es permet construir nous accessos a través de terreny comunal ni dels quarts. Es permeten treballs de manteniment i petites millores dels accessos existents, que no n'alterin la fesomia actual. No es permet la construcció d'elements de contenció de terres (murs, esculleres, gabions ni elements similars), la construcció d'elements d'estabilització de terrenys (ancoratges, bulons, malles, xarxes ni elements similars), cunetes formigonades, ni pavimentació. La rasant no pot variar, en cada punt, més de mig metre respecte a la rasant actual. Els desmunts i terraplenats no poden incrementar, en cada punt, en més d'un metre l'alçada dels existents, i han de ser vegetaltzats.
- i) La llicència inclou l'obligació del titular de l'autorització d'enderrocar l'edificació i fer cessar els usos, sense dret a cap indemnització, quan sigui procedent revocar-la.
- j) Qualsevol transferència de domini o cessió d'ús de l'immoble obliga el seu titular a fer constar en el títol la naturalesa provisional de la llicència de construcció i el caràcter no indemnitzable de la seva revocació.

Els comuns poden fixar en els plans d'ordenació i urbanisme parroquials condicions més restrictives que les indicades.

3. També s'hi permeten, en règim d'obres i actuacions provisionals, les instal·lacions a l'aire lliure destinades a ús esportiu, esportivorecreatiu, a ús de protecció i a ús d'estacionament lligat als anteriors, així com les activitats, instal·lacions i infraestructures per a ús energètic. Així mateix, s'hi permeten, en règim d'obres i actuacions provisionals, les instal·lacions que es requereixen per al desenvolupament de les activitats forestal, ramadera, agrícola i apícola (cobert, cort, era o paller, galliner, celler, pleta, planter i hivernacle). Les instal·lacions que es requereixen per al desenvolupament de les activitats forestal, ramadera, agrícola i apícola han de respectar les condicions fixades en els apartats b), e), f), h), i) i j) de l'apartat 2 i s'han d'integrar en el paisatge.

Els comuns poden fixar en els plans d'ordenació i urbanisme parroquials condicions més restrictives que les indicades. En el supòsit que els plans d'ordenació i urbanisme parroquials fixin condicions per a les instal·lacions forestals, agrícoles i ramaderes, aquestes condicions no poden reduir el sostre màxim autoritzable per sota de 400 metres quadrats per planta.

4. A l'efecte del que preveu l'apartat 3 i l'article 51, s'entén per:

- a) Cobert: petita edificació annexa a la casa. Lloc cobert on es poden guardar coses a l'abric de la intempèrie (per exemple, carros, eines, etc.).
- b) Cort: lloc on s'hi allotja el bestiar.
- c) Era o paller: lloc per emmagatzemar la palla o l'herba, generalment situat a sobre de la cort.

- d) Galliner: lloc destinat a l'aviram, galls, gallines i altres aus de corral.
- e) Celler: local subterrani d'una casa que serveix per conservar-hi productes alimentaris.
- f) Pleta: lloc tancat on es recull el bestiar que pastura al camp o a la muntanya.
- g) Planter: terreny especialment disposat per a crear-hi en bones condicions determinats arbres o plantes.
- h) Hivernacle: construcció amb coberta i parets on s'hi conrea plantes en les condicions més favorables."

2. Es modifica l'article 51 de la Llei general d'ordenació del territori i urbanisme, del 29 de desembre del 2000, que queda redactat com segueix:

"Article 51. Actuacions excepcionals en sòl no urbanitzable

1. Constitueixen excepcions a les prohibicions de caràcter general establertes en el règim del sòl no urbanitzable, previst a l'article 39, l'execució de projectes d'interès nacional definits a l'article 61, i els treballs necessaris per dotar d'accés i serveis al sòl que la planificació hagi qualificat d'urbanitzable.

2. També constitueixen excepcions, conforme a les condicions regulades en els plans d'ordenació i urbanisme parroquial corresponents, i en el cas de la propietat privada, un cop obtinguda l'autorització pertinent segons el procediment fixat al títol IX, les actuacions següents:

a) En sòls forestal, ramader i agrícola, l'obertura de noves pistes o camins de muntanya, la tala d'arbres i l'obertura dels tallafocs necessaris per a la seguretat del bosc; la construcció de bordes i cabanes de tipologia de muntanya no destinades a habitatge permanent i les instal·lacions pròpies de les activitats forestal, ramadera, agrícola i apícola (cobert, cort, era o paller, galliner, celler, pleta, planter i hivernacle); l'obertura de pistes d'esquí amb les infraestructures i els equipaments necessaris; l'agençament d'indrets per a excursions o per practicar-hi l'escalada i l'habilitació d'instal·lacions esportives, i tots els equipaments tècnics destinats als serveis públics i en sòl de titularitat pública, els refugis de muntanya.

b) En zones de protecció d'aigües i llurs perímetres de protecció, les instal·lacions, els murs, les tanques, les canalitzacions i els treballs propis i necessaris per a l'execució i el manteniment d'aquestes zones i els seus equipaments i serveis.

c) En zones de patrimoni natural i entorn de béns d'interès cultural, la crema de vegetació i l'aprofitament de llenya, i els treballs i equipaments destinats exclusivament a la conservació, la millora i el gaudi de l'hàbitat propi i la rehabilitació i conservació de les bordes i edificis agrícoles que inclogui el perímetre de la zona, o el monument objecte de protecció i llurs entorns.

d) En zones d'itineraris d'interès, els treballs i equipaments destinats exclusivament a la conservació i la millora.

e) En zones exposades a riscos naturals, les instal·lacions o els equipaments de caràcter tècnic que siguin destinats exclusivament a la protecció de les persones i els béns, i a la limitació del mateix risc, i les modificacions del terreny, les edificacions i les instal·lacions destinades a ús agrícola, ramader i forestal o a ús de magatzem, sempre que un estudi detallat del risc n'avalui la vulnerabilitat i garanteixi que és assumible, d'acord amb els criteris fixats reglamentàriament.

f) En zones de sòl sense designació específica, es pot utilitzar per ampliar sòl destinat a equipaments, espais públics i infraestructures quan l'indica amb aquest darrer, amb una proporció o ràtio no superior al cent per cent.

g) En zones que presentin un potencial econòmicament i tècnicament viable per a la producció d'energia a partir de fonts renovables o bé per a altres usos energètics d'acord amb la normativa que aprovi i publiqui el Govern, la instal·lació d'infraestructures energètiques segons la normativa sectorial vigent.

3. La construcció de bordes i cabanes de tipologia de muntanya no destinades a habitatge permanent incloses a l'apartat 2.a) es permeten, en règim d'obres i actuacions provisionals, en les mateixes condicions indicades en les lletres a), b), c), d), e), g), h) i) i j) de l'article 27.2.

4. Les instal·lacions pròpies de les activitats forestal, agrícola, ramadera i apícola (cobert, cort, era o paller, galliner, celler, pleta, planter i hivernacle) incloses a l'apartat 2.a) es permeten, en règim d'obres i actuacions provisionals, en les mateixes condicions indicades en l'article 27.3."

3. S'introdueix una disposició addicional tercera en la Llei general d'ordenació del territori i urbanisme, del 29 de desembre del 2000, que queda redactada com segueix:

"Disposició addicional tercera

1. Amb la finalitat de preservar el patrimoni arquitectònic tradicional del país i evitar l'abandonament i la ruïna de construccions antigues, les edificacions construïdes abans de l'any 1950 poden ser objecte d'atorgament de llicències de rehabilitació, de reforma i de canvi d'ús de l'edificació, de forma excepcional, quan es compleixin les condicions següents:

- a) La construcció de l'edificació ha d'haver finalitzat abans de l'1 de gener de 1950. A l'efecte de determinar la data de finalització de l'edificació no es tenen en compte les intervencions efectuades amb posterioritat destinades exclusivament a la reparació i conservació de l'edifici.
- b) L'edifici s'ha de destinar a habitatge, a ús d'allotjament turístic rural o restauració o comerç dels productes agraris, alimentaris i artesanals obtinguts de les activitats agrícoles, ramaderes o artesanes del país, i ha de disposar de les característiques constructives originals, sense possibilitat d'ampliació.
- c) La llicència sol·licitada ha de complir els requisits urbanístics i de construcció vigents a la data de construcció de l'edificació.
- d) La llicència sol·licitada ha de complir la normativa de seguretat vigent en el moment de la sol·licitud.
- e) La llicència sol·licitada ha de complir les alineacions de vials i de marges de rius i torrents vigents en el moment de la sol·licitud.
- f) L'edifici no ha d'estar afectat, totalment o parcialment, per risc natural de perillositat alta, segons les cartografies de risc natural vigents en el moment de la sol·licitud.
- g) Si es tracta de béns catalogats -bé inventariat o bé d'interès cultural- ha de complir la normativa de patrimoni cultural vigent en el moment de la sol·licitud.

2. Les llicències que regula aquesta disposició addicional s'atorguen encara que l'edifici es trobi en règim de fora d'ordenació per paràmetres d'edificació o d'habitabilitat o no compleixi els requisits d'accessibilitat i d'eficiència energètica vigents a la data de presentació de la sol·licitud."

Disposició final segona. Modificació dels estatuts de la societat Ramaders d'Andorra, SA

Es modifica l'article 2 dels estatuts de la societat Ramaders d'Andorra SA, aprovats per la Llei 14/2015, del 3 de desembre, de modificació dels estatuts de la societat Ramaders d'Andorra SA, que queda redactat com segueix:

"Article 2. *Objecte*

1. La societat té per objecte la comercialització de bestiar criat i engreixat pels socis en explotacions ramaderes ubicades al Principat d'Andorra d'acord amb les regles de producció que elabori la societat, les normes que aprovi el Govern i la normativa vigent. També té per objecte l'adquisició de productes necessaris per a la cria i l'engreix del bestiar, matèries primeres, mitjans de producció, i béns i serveis, per revendre'ls i facilitar-los als socis en les millors condicions de preu i qualitat. Sempre que la situació ho requereixi, la societat pot adquirir bestiar de terceres persones que no siguin sòcies.

2. Així mateix, la societat té per objecte dur a terme totes les activitats que es produeixen al llarg de la cadena alimentària ("des de la cort fins a la taula"), que tenen com a finalitat la revaloració de la carn, dels productes carnis i altres productes que obtingui del bestiar que adquireixi (compra i venda de bestiar,

sacrifici del bestiar, especejament, transformació i elaboració de carn, productes carnis i altres productes derivats i la seva comercialització).

3. La societat també té per objecte desenvolupar i dur a terme programes de recerca i innovació, així com participar-hi, i prendre part en el desenvolupament d'estudis que puguin ser d'interès per al sector agropecuari amb la finalitat de contribuir, entre altres aspectes, al foment de la selecció i la millora de les races autòctones, a l'aplicació de bones pràctiques en la producció, la cria i l'engreix de bestiar i, en general, a la millora dels processos de producció i transformació dels productes que comercialitza. Així mateix, té per objecte la participació en el desenvolupament d'accions formatives que estiguin orientades a promocionar-se.

4. Per al compliment dels objectius socials previstos, la junta general d'accionistes pot crear les seccions convenients i aprovar els reglaments de funcionament interns tant de la mateixa societat com de les seccions, així com els plecs de condicions i els manuals respectius de producció per a la cria, el maneig i l'alimentació del bestiar per comercialitzar, que han de ser obligatòriament respectats pels socis.

5. La societat també pot dur a terme, de forma accessòria, les activitats complementàries de l'objecte principal indicat que tendeixin a un desenvolupament millor de la societat i contribueixin al foment i la millora de la cria i l'engreix de bestiar al Principat d'Andorra.

6. Les activitats indicades poden ésser desenvolupades per la societat, ja directament, ja indirectament mitjançant la titularitat d'accions i participacions en societats d'objecte anàleg o mitjançant qualsevol altra forma admesa en dret.

7. Quan la llei exigeixi un títol professional per a l'exercici d'alguna de les activitats compreses en l'objecte social, haurà de realitzar-la per mitjà d'una persona que tingui la titulació."

Disposició final tercera. Modificació de la Llei del comerç

1. Es modifica l'article 8 de la Llei 12/2013, del 13 de juny, del comerç, que queda redactat com segueix:

"Article 8. Requisits

1. Les persones físiques o jurídiques que vulguin exercir el comerç han de complir els requisits següents:

- Sol·licitar l'obertura de l'establiment comercial i l'exercici de l'activitat comercial o, si és el cas, la seva modificació, d'acord amb els procediments que preveuen aquesta Llei i els reglaments que la desenvolupen.
- Estar inscrites al Registre de Comerç i Indústria i exhibir el certificat d'inscripció a petició del consumidor, els inspectors de comerç o els òrgans habilitats.
- Satisfer els tributs que estableixin les administracions públiques per exercir el comerç o prestar serveis.
- Complir els requisits particulars que estableixin les disposicions estatals per a cada classe d'activitat comercial o prestació de serveis.
- Complir els requisits establerts per les disposicions específiques estatals que siguin aplicables als productes i als serveis comercialitzats.

2. Les persones físiques o jurídiques que siguin titulars d'una explotació agrària degudament inscrita al Registre d'Explotacions Agràries i que exerceixin el comerç per mitjà de la venda directa dels productes, naturals o elaborats, obtinguts de les activitats agrícoles o ramaderes que hi desenvolupen, ja sigui al consumidor final o a terceres persones físiques o jurídiques que a la seva vegada tinguin la titularitat d'un establiment comercial, queden dispensades de complir els requisits establerts a les lletres a) i b) de l'apartat anterior.

3. Reglamentàriament s'han d'establir determinats requisits i condicions, aptituds o titulacions específiques per exercir activitats comercials que exigeixin un tractament o uns coneixements particulars per raó de la naturalesa del producte o servei o per raons d'interès general."

2. Es modifica l'article 30 de la Llei 12/2013, del 13 de juny, del comerç, que queda redactat com segueix:

"Article 30. Signes susceptibles de constituir un nom comercial

1. Poden constituir un nom comercial:

- a) Les paraules.
- b) Els noms, cognoms o àlies de persones físiques o les denominacions socials de persones jurídiques sempre que pertanyin al titular del nom comercial en el moment d'ésser inscrit al Registre de Comerç i Indústria del Principat d'Andorra. En cas que del nom comercial se'n cedeixin els noms, els cognoms o la denominació social, s'han d'adaptar al nou titular del nom comercial.
- c) Les expressions numèriques, utilitzant o no parèntesis i cometes i signes ortogràfics.
- d) Les sigles.
- e) Les inicials, en tot o part del nom comercial.
- f) Tota combinació dels signes esmentats en les lletres a) a c) d'aquest apartat.
- g) Les denominacions de fantasia que tinguin relació amb l'activitat del negoci.

2. Un signe no pot constituir un nom comercial:

- a) Si és contrari a la Llei, a l'ordre públic o als bons costums.
- b) Si és d'una natura que indueixi a error el públic, especialment sobre l'activitat desenvolupada sota aquest nom comercial o sobre l'origen dels productes o dels serveis que es comercialitzen sota el nom comercial.
- c) Si està mancat de caràcter distintiu."

3. Es modifica l'article 33 de la Llei 12/2013, del 13 de juny, del comerç, que queda redactat com segueix:

"Article 33. Nul·litat del registre d'un nom comercial

1. Contra tota decisió del Registre de Comerç i Indústria d'inscripció d'un nom comercial no s'hi pot recórrer per via administrativa. Tota persona que justifiqui un interès legítim té accés directe a la via jurisdiccional i pot sol·licitar la nul·litat d'aquesta inscripció segons les disposicions d'aquesta Llei.

2. L'autoritat judicial, a petició de tota persona que justifiqui un interès legítim, pot declarar nul un registre de nom comercial en cas que no compleixi alguna de les condicions establertes en aquesta Llei.

3. L'autoritat judicial, a petició del titular d'un dret anterior, pot declarar nul un registre de nom comercial que lesioni un d'aquests drets.

4. Tot registre de nom comercial declarat nul és considerat nul i sense efecte des de la seva data de registre.

5. Quan la declaració de nul·litat d'un registre de nom comercial ha esdevingut definitiva, l'autoritat judicial notifica la seva decisió al Registre de Comerç i Indústria, que inscriu aquesta decisió amb la indicació que aquest registre de nom comercial és nul i sense efecte des de la seva data de registre.

6. L'acció de nul·litat regulada en aquest article no prescriu."

Disposició final quarta. Modificació de la Llei d'agricultura i ramaderia

1. Es modifica l'article 1 de la Llei d'agricultura i ramaderia, del 22 de juny del 2000, que queda redactat com segueix:

"Article 1. Objecte

1. L'objecte d'aquesta Llei és establir el marc jurídic sobre els ajuts a l'agricultura i la ramaderia, les pràctiques i usos del bon pagès i altres aspectes de l'activitat productiva de les explotacions agràries i de la seva funció en la preservació del medi i l'espai natural, així com en matèria de salut vegetal."

2. Es modifica l'article 2 de la Llei d'agricultura i ramaderia, del 22 de juny del 2000, el qual fou modificat per la Llei 18/2018, del 26 de juliol, de la producció ecològica i dels règims de qualitat dels productes agraris i alimentaris, i que queda redactat com segueix:

"Article 2. Objectius

Els objectius d'aquesta Llei són:

- a) Fomentar l'agricultura i la ramaderia com a sectors productius de l'economia del país.
- b) Valorar les funcions que els sectors ramader i agrari aporten a la resta de la societat, especialment pel que fa a la millora de la qualitat de vida i a l'increment de l'atractiu turístic de les valls, i retornar al col·lectiu en la seva justa mesura una part dels beneficis que el sector agropecuari aporta a la societat, com la millora de la qualitat paisatgística, el manteniment de la riquesa de la flora i fauna autòctones i la contribució a la reducció de riscos naturals, com allaus, esllavissades, corrents d'arrossegall o incendis forestals.
- c) Fomentar activitats agràries i ramaderes que afavoreixin la producció sostenible d'aliments de qualitat.
- d) Fomentar pràctiques agràries i ramaderes respectuoses amb el benestar animal i el medi natural.
- e) Fomentar pràctiques agràries tradicionals de muntanya.
- f) Fomentar la utilització de les pràctiques adequades per contribuir al manteniment de la biodiversitat, a la millora de la qualitat paisatgística i a la reducció dels riscos naturals.
- g) Fomentar la millora de les condicions tècniques i sanitàries de les explotacions agràries.
- h) Fomentar la millora de la formació i la regeneració de l'equip humà de les explotacions agràries.
- i) Fomentar l'agrupació entre explotacions agràries per realitzar projectes en comú que permetin millorar l'eficiència operacional i la qualitat dels productes resultants.
- j) Crear una base de dades relatives a les explotacions agràries.
- k) Protegir els vegetals i els productes vegetals dels danys ocasionats per plagues; prevenir la introducció de plagues de quarantena en el territori nacional per als vegetals i per als productes vegetals o altres objectes i evitar la propagació de les que ja existeixen.
- l) Protegir els animals, els vegetals i els microorganismes que anul·lin o limitin l'activitat dels organismes nocius per als vegetals i els productes vegetals.
- m) Prevenir els riscos per a la salut de les persones i animals i contra el medi ambient que es puguin derivar de l'ús dels productes fitosanitaris.
- n) Garantir que els mitjans de defensa fitosanitària compleixen les condicions d'utilitat, eficàcia i seguretat adequades.
- o) Fomentar el desenvolupament d'infraestructures i instal·lacions agràries sostenibles."

3. Es modifica l'article 4 de la Llei d'agricultura i ramaderia, del 22 de juny del 2000, el qual fou modificat per la Llei 18/2018, del 26 de juliol, de la producció ecològica i dels règims de qualitat dels productes agraris i alimentaris, i que queda redactat com segueix:

"Article 4. Definicions

Als efectes d'aquesta Llei, s'entén per:

- a) *Animal de renda*: l'animal domèstic que es cria per obtenir productes o per prestar serveis, ja sigui per a l'autoconsum, ja sigui per vendre'l. La relació d'aquests animals s'especifica reglamentàriament.
- b) *Bestiar de renda d'interès general*: el conjunt d'animals de renda de les espècies bovina, equina, ovina i caprina susceptibles de rebre l'ajut al foment de pràctiques ramaderes tradicionals de muntanya.
- c) *Explotació agrària*: el conjunt d'instal·lacions agràries, terres, prats, animals de renda i altres factors de producció, els productes o serveis de la qual són comercialitzats totalment o en part.
- d) *Titular d'explotació agrària*: la persona física que pot ser titular d'activitats econòmiques a Andorra o la persona jurídica de dret andorrà que organitza els béns i els drets integrants de l'explotació agrària amb criteris empresarials, i assumeix els riscos i les responsabilitats inherents a la gestió de l'explotació agrària.

e) *Padral*: el registre dels animals de renda que es crien en les explotacions que es troben en el territori del Principat d'Andorra, adscrit al Departament d'Agricultura, sense perjudici del padral dels respectius comuns. Tot animal de renda ha d'ésser registrat al padral del Departament d'Agricultura sense perjudici dels registres dels comuns respectius. El ministeri encarregat de l'agricultura estableix reglamentàriament les normes d'inscripció al padral.

f) *Terreny agrari de petita extensió*: un terreny susceptible de ser pasturat, dallat o conreat d'una superfície de menys de 5.000 m².

g) *Primera instal·lació*: la instal·lació per la qual una persona física o jurídica accedeix per primera vegada a la titularitat d'una explotació agrària.

h) *Pla de millora*: l'estudi de planificació, de descripció i d'execució d'una o diverses millores materials en l'explotació agrària que condueixin a augmentar-ne el rendiment, sempre que se'n justifiqui la viabilitat econòmica, la qualitat dels productes resultants o les condicions d'higiene i salut.

i) *Jove agricultor*: la persona física de menys de 40 anys que és titular d'una explotació agrària o la persona jurídica en la qual un jove agricultor exerceixi el control efectiu a llarg termini pel que fa a les decisions relatives a la gestió, els beneficis i els riscos financers.

j) *Plaga*: qualsevol espècie, soca o biotip d'agents patògens animals o vegetals que siguin nocius per als vegetals o els productes vegetals."

4. Es modifica l'article 5 de la Llei d'agricultura i ramaderia, del 22 de juny del 2000, que queda redactat com segueix:

"Article 5. Inscripció al Registre d'Explotacions Agràries

1. Tot titular d'una explotació agrària ha d'inscriure al Registre d'Explotacions Agràries (d'ara endavant "el Registre") l'explotació agrària amb les dades representatives de l'explotació, sobretot les dades següents:

- a) Dades del titular de l'explotació agrària;
- b) Dades de les terres i els prats: superfícies, conreus, produccions, ubicacions, característiques del relleu i indicació del règim jurídic de la seva tinença i possessió;
- c) Dades de les instal·lacions: tipus, superfícies, capacitats i ubicacions;
- d) Dades de la maquinària;
- e) Dades dels animals de renda;
- f) Dades del bestiar de renda importat a Andorra de forma temporal;
- g) Dades dels terrenys que s'aprofiten en règim de contracte agropecuari de conreu o pastura;
- h) Dades de la pòlissa d'assegurança obligatòria establerta a l'article 7;
- i) Dades de l'equip humà que forma part de l'explotació.

2. Tota sol·licitud d'inscripció al Registre ha de ser presentada pel titular de l'explotació agrària davant del Departament d'Agricultura en la forma, amb el contingut i en els terminis establerts reglamentàriament.

3. El ministeri responsable d'agricultura és responsable del manteniment del Registre.

4. Tota modificació de les dades que figuren en el Registre ha de ser comunicada pel titular de l'explotació agrària al Departament d'Agricultura en la forma, amb el contingut i en els terminis establerts reglamentàriament.

5. La inscripció i l'actualització de dades en el Registre són gratuïtes.

6. La inscripció correcta i completa de tota explotació agrària en el Registre és condició necessària per poder rebre qualsevol tipus d'ajut establert per aquesta Llei.

7. Les dades contingudes en el Registre d'Explotacions Agràries només poden ser utilitzades per a les finalitats següents:

- a) El desenvolupament i l'aplicació de les normes contingudes en aquesta Llei i els seus reglaments.
- b) Aquestes dades tenen també una finalitat estadística. En aquest cas, es podran utilitzar o publicar tan sols les dades agregades que no permetin identificar persones concretes.

8. S'han de desenvolupar reglamentàriament els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició de les dades contingudes en el Registre d'Explotacions davant del departament encarregat de l'agricultura.

9. El Registre d'Explotacions Agràries habilita el seu titular davant de les administracions públiques, les entitats parapúbliques i les entitats privades a fer tràmits, gestionar la baixa i l'alta d'assalariats davant de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, dur a terme exportacions i importacions de productes, efectuar la declaració i liquidació d'impostos i, en general, a fer les gestions i obtenir les autoritzacions que siguin necessàries per desenvolupar la seva activitat."

5. Es modifica l'article 6 de la Llei d'agricultura i ramaderia, del 22 de juny del 2000, que queda redactat com segueix:

"Article 6. Tinença d'animals de renda

1. Amb l'objectiu d'afavorir pràctiques agràries respectuoses amb el medi natural, es fomenta l'explotació ramadera en els règims extensiu i semiextensiu amb un nombre d'animals de renda adequat a la superfície disponible, de manera que el pasturatge, el dall dels prats i l'estesa de fems siguin compatibles amb el manteniment del medi.

2. S'estableixen, per via reglamentària, els criteris per determinar el nombre màxim d'animals de renda per explotació agrària, que depèn sobretot de la superfície disponible, incloses les pastures de les quals l'explotació disposa per drets de transhumància o transtermitància, el volum de fems generats i la pressió de pasturatge que puguin suportar les zones de pastura. També es té en compte la cessió de fems estabilitzats i compostats de l'explotació per ser aplicats en terrenys o espais públics, centres de jardineria, o en terrenys privats d'altres explotacions agràries."

6. Es modifica l'article 10 de la Llei d'agricultura i ramaderia, del 22 de juny del 2000, que queda redactat com segueix:

"Article 10. Terminis, condicions per al pagament i revisions dels ajuts

1. El ministre responsable de l'agricultura atorga els ajuts sol·licitats si es compleixen els requisits i les condicions establerts en la Llei i en els reglaments, fins al límit pressupostat per la Llei de pressupostos per a l'exercici corresponent.

2. Els ajuts es fan efectius en un termini màxim d'un any a partir de la data en què s'hagi finalitzat el projecte o s'hagin complert els requisits i les condicions pels quals va ser aprovat. No obstant això, una part de l'ajut es pot pagar a la bestreta d'acord amb els criteris d'atorgament i segons el tipus d'ajut que s'estableixi reglamentàriament.

3. Els ajuts s'incrementen anualment en funció de la variació percentual que experimenti l'índex general de preus de consum (IPC)."

7. Es modifica l'article 16 de la Llei d'agricultura i ramaderia, del 22 de juny del 2000, que queda redactat com segueix:

"Article 16. Ajut al foment del pasturatge

1. Amb l'objectiu de fomentar pràctiques ramaderes tradicionals que contribueixen a la reducció de riscos naturals com allaus, esllavissades, corrents d'arrossegalls o incendis forestals, i per evitar la pèrdua del valor pastoral i de biodiversitat de les pastures a causa d'una càrrega ramadera insuficient, el ministeri responsable de l'agricultura estableix un ajut a les explotacions agràries per al pasturatge de neteja del sotabosc, dels rebaixants i de les pastures deixades a l'erm, i per a l'aplicació de tècniques de restauració

ambiental mitjançant el maneig i la gestió de ramats d'acord amb les condicions i els criteris d'atorgament establerts reglamentàriament.

2. El Govern i els comuns poden establir convenis per atorgar ajuts de manera conjunta per al pasturatge i per a l'aplicació de tècniques de restauració ambiental mitjançant el maneig i la gestió de ramats en terrenys de la seva titularitat."

8. Es modifica l'article 19 de la Llei d'agricultura i ramaderia, del 22 de juny del 2000, que queda redactat com segueix:

"Article 19. *Ajut al foment de pràctiques agràries específiques adequades per al manteniment del medi natural i per al foment del benestar animal*

1. Amb l'objectiu de fomentar pràctiques agràries específiques adequades per al manteniment del medi natural, el ministeri encarregat de l'agricultura estableix un ajut a l'explotació agrària per recuperar per a l'ús agrari prats o feixes deixats a l'erm i que es troben en vies d'emboscament i per a les pràctiques agràries que afavoreixen la biodiversitat i el manteniment del medi natural i del paisatge en zones determinades, d'acord amb les condicions, els criteris i els imports d'atorgament establerts reglamentàriament.

2. Amb l'objectiu de fomentar el benestar animal, el ministeri encarregat de l'agricultura estableix un ajut a l'explotació agrària amb l'objectiu de bonificar les pràctiques que afavoreixen la tinença d'animals de renda en condicions de benestar a les d'acord amb les necessitats de cada espècie, d'acord amb les condicions, els criteris i els imports d'atorgament establerts reglamentàriament.

3. Amb l'objectiu de fomentar la innovació, el ministeri encarregat de l'agricultura estableix un ajut a l'explotació agrària per bonificar la implantació de nous productes, tècniques o processos en el desenvolupament d'activitats agrícoles i ramaderes, d'acord amb els criteris i els imports d'atorgament establerts reglamentàriament."

9. Es modifica l'article 20 de la Llei d'agricultura i ramaderia, del 22 de juny del 2000, que queda redactat com segueix:

"Article 20. *Pràctiques i usos del bon pagès*

1. Amb l'objectiu d'aconseguir pràctiques agràries que es corresponguin amb les pràctiques i usos del bon pagès, queden prohibides dins el territori andorrà les pràctiques agràries següents:

a) Les pràctiques de conreu i de pasturatge que comportin riscos importants per al medi i el terreny, que s'avaluen segons els criteris i les condicions establerts reglamentàriament.

b) La utilització de productes fitosanitaris que, per la seva composició, comportin danys o riscos de dany per a l'entorn natural i la salut de les persones o dels animals. El Govern ha d'establir la llista de productes fitosanitaris i pesticides que poden ser utilitzats, amb la prohibició de fer servir altres productes, inclosos els usos no professionals.

c) La utilització de productes fitosanitaris en dosis, mètodes d'aplicació o altres condicions d'aplicació diferents d'aquells que estableix el fabricant.

d) La utilització d'adobs, fems, fangs de depuradora o altres esmenes orgàniques per sobre dels límits establerts reglamentàriament, per evitar la contaminació de les aigües i del sòl i les molèsties odoroses.

e) La importació de purins.

f) La importació de fems o compost sense l'autorització administrativa preceptiva.

2. El ministeri responsable de l'agricultura editarà un manual de recomanacions de pràctiques i usos del bon pagès."

10. Es modifica l'article 22 de la Llei d'agricultura i ramaderia, del 22 de juny del 2000, que queda redactat com segueix:

"Article 22. Competència

1. El ministeri encarregat de l'agricultura i la ramaderia és l'autoritat competent responsable de l'organització i la supervisió dels controls oficials en els àmbits de l'agricultura i la ramaderia.

2. L'autoritat competent és la responsable de garantir que els controls efectuats pels tècnics designats siguin objectius, independents i eficaços.

3. La supervisió del sistema de control s'efectua mitjançant les auditories i les inspeccions de l'activitat de control, d'acord amb el pla de control que s'estableixi per via reglamentària."

11. S'afegeix un article 22 *bis* a la Llei d'agricultura i ramaderia, del 22 de juny del 2000, que queda redactat com segueix:

"Article 22 bis. Pla de control

El pla de control en matèria ramadera i agrícola s'emmarca en el pla nacional de seguretat alimentària, segons el que s'estableix a aquest efecte a l'article 26 de la Llei 14/2012, del 12 de juliol, de salut animal i seguretat alimentària."

12. Es modifica l'article 23 de la Llei d'agricultura i ramaderia, del 22 de juny del 2000, que queda redactat com segueix:

"Article 23. Exercici de les funcions d'inspecció i de control

1. Els tècnics designats pel ministeri encarregat de l'agricultura i la ramaderia tenen, en l'exercici de les funcions d'inspecció i control, la condició d'agent de l'autoritat i poden entrar a les explotacions agràries, amb l'assistència del titular de l'explotació o d'un responsable autoritzat pel titular de l'explotació, per tal de:

a) Practicar les proves, les investigacions o els exàmens necessaris per comprovar el compliment de la normativa vigent.

b) Portar a terme totes les actuacions que siguin necessàries per efectuar la inspecció i el control.

2. Els tècnics desenvolupen les funcions d'inspecció i control de forma planificada i programada d'acord amb les directrius del pla nacional de seguretat alimentària i amb autonomia tècnica, sense perjudici del compliment de les directrius i instruccions establertes per l'autoritat competent.

3. Els tècnics, en l'exercici de les funcions d'inspecció i control, reben l'ajut del personal de qualsevol Administració pública que requereixin per al desenvolupament de la seva activitat, i també poden ser assistits per experts designats per l'autoritat competent o fer inspeccions conjuntes amb altres serveis del Govern o d'altres entitats.

4. Els tècnics poden accedir a la informació compresa en les declaracions duaneres de comerç exterior relativa a les operacions de productes fitosanitaris, productes farratgers i d'alimentació animal o altres productes que sigui necessària per al desenvolupament de les seves funcions. Aquestes dades només es poden utilitzar a l'efecte de l'aplicació efectiva de la normativa vigent.

5. En el decurs de la incoació de l'expedient, els tècnics poden proposar a l'autoritat competent l'aplicació de les mesures correctives o cautelars que es puguin considerar més adequades i proporcionades a cada cas."

13. Es modifica l'article 24 de la Llei d'agricultura i ramaderia, del 22 de juny del 2000, que queda redactat com segueix:

"Article 24. Obligacions de les persones físiques o jurídiques inspeccionades

Les persones físiques o jurídiques inspeccionades, a requeriment dels tècnics designats, han de:

a) Facilitar les funcions d'inspecció i de control referides a l'article 23;

b) Facilitar els mitjans materials i humans necessaris de què disposin per al correcte desenvolupament de les actuacions de control oficial;

- c) Subministrar tota la informació sobre les instal·lacions, els productes, els serveis o els sistemes de producció o elaboració, així com tota la documentació relativa a la seva activitat que els sigui sol·licitada, i permetre'n la comprovació en el marc del control oficial;
- d) Lliurar tota la documentació que els sigui demanada relacionada amb l'activitat inspectora;
- e) Establir un sistema documentat d'autocontrol de les operacions que duguin a terme sota la seva responsabilitat. El ministeri responsable d'agricultura ha de definir reglamentàriament el sistema d'autocontrol i ha d'elaborar una guia per facilitar-ne l'aplicació."

14. Es modifica l'article 25 de la Llei d'agricultura i ramaderia, del 22 de juny del 2000, que queda redactat com segueix:

"Article 25. Classificació de les infraccions

Les infraccions de les disposicions d'aquesta Llei es classifiquen en lleus, greus o molt greus.

1. Són infraccions lleus:

- a) La inscripció incorrecta o l'omissió de la inscripció d'alguna de les dades objecte de registre segons l'article 5.1, sempre que no afecti l'import dels ajuts percebuts.
- b) L'incompliment de l'obligació de comunicar al Registre la modificació de les dades corresponents a les explotacions agràries, segons l'article 5.4.
- c) La tinença d'un nombre d'animals de renda superior al màxim establert reglamentàriament, d'acord amb el que s'especifica a l'article 6.
- d) Qualsevol altre incompliment de les disposicions d'aquesta Llei o de les normes que la desenvolupin que no estigui qualificat de greu o molt greu.

2. Són infraccions greus:

- a) L'incompliment de l'obligació d'inscriure l'explotació agrària al Registre establerta segons l'article 5.1.
- b) La inscripció incorrecta o l'omissió de la inscripció d'alguna de les dades objecte de registre segons l'article 5.1, quan d'aquest fet se'n pugui derivar un increment en l'import dels ajuts percebuts.
- c) L'incompliment de les obligacions relatives a l'assegurança agrària obligatòria, establertes a l'article 7.
- d) La utilització de productes per a l'alimentació animal que no estiguin inclosos en la llista positiva establerta reglamentàriament, segons l'article 14.2.
- e) L'incompliment de les declaracions sobre les quantitats dels productes utilitzables en l'alimentació dels animals, segons l'article 14.4.
- f) L'incompliment de les pràctiques i els usos del bon pagès definits a l'article 20.1.

3. Són infraccions molt greus:

- a) La manca de justificació de la destinació dels ajuts atorgats o bé la destinació a altres fins diferents d'aquells per als quals els ajuts foren atorgats.
- b) L'incompliment de l'obligació de mantenir l'activitat agrària durant un termini de temps mínim fixat, llevat d'un cas de força major, segons l'article 18.2.
- c) L'incompliment, per part de les persones físiques o jurídiques, de les obligacions establertes a l'article 21.3 i a l'article 24.
- d) L'incompliment de les disposicions reglamentàries relatives a la importació i la utilització de productes fitosanitaris establertes a l'article 21.3.
- e) L'incompliment de les disposicions reglamentàries relatives a la importació i la utilització de productes farmacèutics destinats als animals de renda establertes a l'article 21.5."

Disposició final cinquena. Modificació de la Llei del cadastre

1. Es modifica l'article 32 de la Llei 29/2008, de l'11 de desembre, del cadastre, que queda redactat com segueix:

"Article 32. Col·laboració entre el Govern i els comuns

1. El Govern ha de comunicar al comú en el qual estan radicats els béns immobles:
  - a) Els convenis signats amb particulars que tinguin per objecte la cessió, la permuta o el dret d'ús de terrenys i altres béns immobles, d'acord amb aquesta Llei i la normativa que la desenvolupa.
  - b) Les expropiacions de béns immobles.
2. Juntament amb la informació anterior el Govern ha de trametre al comú els plànols dels immobles cedits, permutats o expropiats en els formats definits per la cartografia cadastral.
3. No obstant el que està establert a l'article 29.2, els comuns trameten i posen a disposició del ministeri encarregat de l'agricultura i la ramaderia la cartografia cadastral segons el que s'estableix a l'article 21, únicament amb les dades que no tenen la consideració de dades cadastrals protegides, a efectes d'establir i mantenir actualitzat el parcel·lari agrari nacional a fi de conèixer la superfície agrària útil i la seva evolució, així com controlar-la."

Disposició final sisena. Modificació de la Llei per al foment de la rehabilitació del parc immobiliari, la millora de l'eficiència energètica dels edificis i l'ús de les energies renovables

1. Es modifica l'article 2 de la Llei 16/2022, del 30 de maig, de text consolidat per al foment de la rehabilitació del parc immobiliari, la millora de l'eficiència energètica dels edificis i l'ús de les energies renovables, que queda redactat com segueix:

"Article 2. Àmbit d'aplicació

1. El programa ha d'incloure mesures per:
    - a) Incentivar la rehabilitació dels edificis existents amb l'objectiu de millorar les condicions d'habitabilitat, d'accessibilitat, de seguretat industrial i de seguretat general dels edificis i de les façanes, així com de sostenibilitat i d'eficiència energètica.
    - b) Promoure la implantació d'energies renovables tant en els edificis existents com en els de nova construcció.
  2. Les mesures contingudes en el programa són aplicables, si escau, a les unitats que integren els edificis.
  3. El programa es destina a actuacions en qualsevol tipus d'edifici, excepte:
    - a) Les instal·lacions industrials, els tallers i els edificis agrícoles no residencials, de baixa demanda energètica, llevat de la implantació d'energies renovables.
    - b) Les construccions provisionals amb un termini igual o inferior a dos anys.
    - c) Els edificis independents amb una superfície útil total inferior a 50 m².
  4. El programa no pot acollir les actuacions finalitzades abans de la seva entrada en vigor."
2. S'afegeix la lletra g) a l'article 3 de la Llei 16/2022, del 30 de maig, de text consolidat per al foment de la rehabilitació del parc immobiliari, la millora de l'eficiència energètica dels edificis i l'ús de les energies renovables, que queda redactat com segueix:

"g) La instal·lació de sistemes d'aprofitament d'energies procedents de fonts renovables als edificis de les explotacions agràries que constin inscrites al Registre d'Explotacions Agràries i que es destinin a usos

agraris i ramaders, així com als edificis d'aquestes mateixes explotacions que es destinin al desenvolupament d'altres activitats complementàries vinculades a l'activitat agrària principal."

Disposició final setena. Modificació de la Llei general de l'allotjament turístic

1. Es modifica l'article 21 de la Llei 16/2017, del 13 de juliol, general de l'allotjament turístic, que queda redactat com segueix:

"Article 21. *Definició dels establiments de la modalitat d'allotjaments rurals*

Els allotjaments rurals són establiments que presten servei d'allotjament temporal en edificis, en règim d'habitacions, d'apartaments o de cessió sencera de l'allotjament, segons els grups definits a l'article 22 i que compleixen els requisits determinats per reglament per a cada grup dels definits a l'article 22.

Els establiments de turisme rural han d'estar constituïts en una unitat empresarial d'explotació i inscrits al Registre de Comerç i han de complir la legislació vigent.

Els edificis destinats a l'allotjament rural queden radicats en edificis destinats exclusivament a aquest ús, sense perjudici que el titular o el responsable de l'allotjament hi pugui instal·lar el seu habitatge habitual."

2. Es modifica l'article 22 de la Llei 16/2017, del 13 de juliol, general de l'allotjament turístic, que queda redactat com segueix:

"Article 22. *Condicions i classificació dels allotjaments rurals*

Els allotjaments rurals han de tenir ús hotel·ler o ús d'habitatge i es divideixen en tres grups:

1. Casa rural: edifici situat en sòl urbà consolidat.
2. Borda rural: edifici situat en sòl urbà no consolidat o en sòl urbanitzable.
3. Agroturisme: edifici que ha de formar part d'una explotació agrària que consti inscrita al Registre d'Explotacions Agràries i sempre que s'hi desenvolupi de forma activa una activitat directament vinculada a la producció agrària i ramadera, ja sigui per mitjà del cultiu i la producció de productes agraris i alimentaris, o per mitjà de la producció, la cria i l'engreix d'animals de renda inscrits al Padral segons el que s'estableix a la normativa vigent en matèria d'agricultura i ramaderia.

Els establiments rurals es classifiquen en quatre categories, identificades per espigues, que es poden subdividir en àrees d'avaluació, i que s'han de definir reglamentàriament.

La modificació de la categoria d'un establiment de la modalitat d'allotjament rural es pot dur a terme a petició del titular del Registre de Comerç, sempre que acrediti el compliment dels requisits que permeten el canvi sol·licitat, o bé d'ofici, en seguiment d'una inspecció efectuada pels serveis tècnics dels ministeris competents, en compliment d'una resolució adoptada en el marc d'un expedient sancionador obert a aquest efecte.

També es considera la prestació i la qualitat dels serveis, els llocs en què estiguin instal·lats, les característiques, la capacitat, les condicions, l'equipament i altres aspectes que es determinin per reglament."

3. Es modifica l'article 30 de la Llei 16/2017, del 13 de juliol, general de l'allotjament turístic, que queda redactat com segueix:

"Article 30. *Definició i classificació del grup refugis de muntanya*

Són refugis de muntanya els edificis que es troben en zones de muntanya i en sòl de titularitat pública, situats prop de senders de muntanya i que serveixen d'aixopluc o de punt de parada o de pernoctació a senderistes o alpinistes que fan una travessa de muntanya.

Els refugis de muntanya es categoritzen en dos subgrups:

1. Refugis lliures o cabanes
2. Refugis guardats

Els refugis lliures o cabanes són de titularitat pública. L'accés hi és lliure i estan oberts tot l'any. Es classifiquen en una única categoria.

Els refugis guardats són de titularitat pública i poden ser explotats directament o indirectament per l'Administració titular, i en aquest darrer supòsit sota règim de concessió o altre conegut en dret per als béns de titularitat pública, i han d'estar inscrits al Registre de Comerç. Han de comptar amb subministrament d'aigua, lliteres, banys i servei de restauració. Es classifiquen en dos o més categories, que s'identifiquen per estrelles, les quals es poden subdividir en àrees d'avaluació, que s'han de definir reglamentàriament.

A l'efecte de classificació, es considera la capacitat dels establiments, així com les característiques, els llocs en què estiguin instal·lats, les condicions, l'equipament i la prestació i la qualitat dels serveis.

La modificació de la categoria d'un refugi de muntanya es pot produir a petició del propietari o representant legal, sempre que acrediti el compliment dels requisits que permeten el canvi sol·licitat, o bé d'ofici, en seguiment d'una inspecció efectuada pels serveis tècnics dels ministeris competents, en compliment d'una resolució adoptada en el marc d'un expedient sancionador obert a aquest efecte, o de resultes de qualsevol altra causa prevista a la legislació vigent."

Disposició final vuitena. Modificació de la Llei de marques

S'afegeix un capítol novè *bis* a la Llei de marques, de l'11 de maig del 1995, que incorpora un article 38 *bis*, un article 38 *ter*, un article 38 *quater* i un article 38 *quinquies*, i que queda redactat com segueix:

"Capítol novè bis. Marques de garantia o de certificació

Article 38 bis. *Elements constitutius d'una marca de garantia o de certificació*

1. Constitueix una marca de garantia o de certificació tot signe que es descrigui com a tal en la sol·licitud de registre de marca que correspongui i que sigui adequat per distingir els productes o serveis que la persona sol·licitant pretengui garantir o certificar pel que respecta a la manera de fabricar els productes o de prestar els serveis, la qualitat o altres característiques dels productes o serveis de què es tracti.

2. Poden sol·licitar el registre d'una marca de garantia o de certificació persones físiques o jurídiques, incloses autoritats, institucions, administracions i altres persones jurídiques de dret públic, sempre que la persona sol·licitant no exerceixi una activitat empresarial que impliqui el subministrament de productes o serveis del tipus que es pretengui garantir o certificar.

3. Per derogació de l'article 2.1.a), pot constituir una marca de garantia o de certificació un signe o una indicació que pugui servir en el comerç per designar la procedència geogràfica dels productes o de la prestació dels serveis. Tanmateix, la marca de garantia o de certificació no autoritza el seu titular a prohibir a un tercer l'ús d'aquest signe o aquesta indicació en el comerç, en la mesura que aquesta utilització es faci de conformitat amb els usos honestos en matèria industrial o comercial; en particular, una marca d'aquest tipus no es pot oposar a un tercer habilitat per fer servir una denominació geogràfica.

Article 38 ter. *Reglament d'ús de la marca de garantia o de certificació*

1. La sol·licitud de registre d'una marca de garantia o de certificació ha d'anar acompanyada d'un reglament d'ús, en el qual s'han d'indicar les persones autoritzades a utilitzar la marca, les característiques comunes dels productes o serveis que es garantiran o certificaran, la manera en què es verificaran aquestes característiques, els controls i la vigilància de l'ús de la marca que s'efectuaran, les responsabilitats en què es pugui incórrer per l'ús inadequat de la marca i el cànon que, si escau, s'exigirà als qui utilitzin la marca.

2. Sobre el reglament d'ús n'ha d'informar favorablement l'òrgan administratiu competent atenent la naturalesa dels productes o serveis als quals la marca de garantia o de certificació es refereix. L'informe de l'òrgan administratiu indicat s'entén favorable un cop transcorregut el termini de tres mesos a comptar de la data de la sol·licitud de registre de la marca de garantia o de certificació sense que l'òrgan administratiu competent l'hagi emès. En cas d'informe desfavorable, es denega, si escau, la sol·licitud de registre de la marca de garantia o de certificació, prèvia audiència del sol·licitant.

3. Si la marca de garantia o de certificació consistís en una indicació de procedència geogràfica, el reglament d'ús ha de preveure que qualsevol persona els productes o els serveis de la qual provinguin d'aquesta zona geogràfica, i que compleixin les condicions prescrites per aquest reglament, pot utilitzar la marca.

4. Si el reglament d'ús no acompanya el dipòsit d'una sol·licitud de registre de marca de garantia o de certificació, pot ser adreçat a l'Oficina de Marques i Patents en el termini que prescriu el Reglament d'execució. Si el reglament d'ús no és rebut per l'Oficina de Marques i Patents dins el termini prescrit, la marca no queda registrada.

Article 38 quater. *Denegació d'una sol·licitud de registre de marca de garantia o de certificació*

1. A banda dels motius de denegació d'una sol·licitud de registre de marca previstos per a les marques individuals a l'article 2, a excepció de l'apartat 1.a) en relació amb els signes o les indicacions que poden servir, en el comerç, per designar l'origen geogràfic dels productes o de la prestació dels serveis, una sol·licitud d'una marca de garantia o de certificació es denega quan no es compleixi el que es disposa en els articles precedents d'aquest capítol, o si el contingut del reglament d'ús de la marca de garantia o de certificació és contrari a l'ordre públic o als bons costums.

2. La sol·licitud de registre de marca de garantia o de certificació també es denega quan es corri el risc d'incloure el públic a error sobre el caràcter o el significat de la marca sol·licitada, entre altres coses quan allò que es persegueixi amb la marca sol·licitada no presenti una naturalesa de marca de garantia o de certificació.

Article 38 quinques. *Ús de la marca de garantia o de certificació*

A l'efecte de l'article 27.1.a) es considera com un ús de la marca de garantia o de certificació l'ús d'aquesta marca fet per tota persona habilitada per fer-ne ús en els termes del reglament d'ús."

Disposició final novena. *Modificació de la Llei de taxes de l'Oficina de Marques*

Es modifica l'article 5 de la Llei de Taxes de l'Oficina de Marques, del 5 d'octubre del 1995, el qual fou modificat per Llei de modificació de la Llei de taxes de l'Oficina de Marques del 10 de desembre del 1998, la Llei 31/2007, del 20 de desembre, d'acompanyament del Projecte de Llei de pressupost per a l'exercici 2008, d'actualització dels tipus de gravamen de diversos tributs, i la Llei 3/2017, del 9 de febrer, del pressupost per a l'exercici del 2017, i que queda redactat com segueix:

"Article 5. *Tarifa de quotes*

Les quotes tributàries dels serveis prestats per l'Oficina de Marques són:

1. Serveis de registre i renovació:

- a) Quota per registre o renovació per a productes o serveis corresponents a 1, 2 o 3 classes de la Classificació de Niça: 165,81 €.
- b) Quota per registre o renovació per cada classe addicional per sobre la tercera: 25,58 €.
- c) Quota addicional per registre o renovació d'una marca col·lectiva o d'una marca de garantia o de certificació: 25,58 €.
- d) Quota addicional per renovació dins el termini de gràcia segons l'article 13.3 de la Llei de marques de l'11 de maig de 1995: 50% de la quota de renovació.

2. Serveis complementaris:

- a) Quota addicional per reivindicació d'un dret de prioritat: 25,58 €.
- b) Quota addicional per marca figurativa en blanc i negre: 25,58 €.
- c) Quota addicional per marca figurativa i en color: 42,25 €.
- d) Quota addicional per marca en color: 25,58 €.

3. Serveis d'inscripció i modificació:

- a) Quota per inscripció de cessió, quota per registre: 122,92 €.
- b) Quota per inscripció de concessió de llicència, o de pignoració, o de traspàs o d'una altra inscripció, quota per registre: 42,25 €.
- c) Quota per inscripció d'una modificació relativa al nom del titular, o a l'adreça del titular, quota per registre: 42,25 €.
- d) Quota per inscripció d'una renúncia, quota per registre: 42,25 €.
- e) Quota per correcció d'error, quota per registre: 42,25 €.

4. Serveis de certificació:

- a) Quota per certificació de la classificació de productes o serveis: 4,03 € per paraula amb un mínim de 58,81 € per certificat de classificació.
- b) Reducció per certificació de la classificació de productes o serveis feta d'acord amb una proposta de classificació: 60%.

5. Serveis per acreditar la persona mandatària:

Quota per examen, acreditació i inscripció registral de la persona mandatària: 821,18 €."

Disposició final desena. Modificació de la Llei sobre la utilització dels signes d'Estat

1. Es modifica l'article 2 de la Llei sobre la utilització dels signes d'Estat, del 20 de juny del 1996, que queda redactat com segueix:

"Article 2. Prohibicions d'ús

1. Dins el territori andorrà, a falta d'autorització de l'autoritat competent, queda prohibida tota utilització, ja sigui com a marca de productes o de serveis, ja sigui com a element d'aquesta marca, d'un dels noms o dels signes establerts a les lletres a) a d) d'aquest apartat, així com de tota imitació, fins i tot parcial, d'un d'aquests noms o signes. En cap cas no es pot autoritzar si la utilització és d'una natura que indueixi el públic a error sobre l'origen del producte o del servei.

a) El nom o la forma abreujada del nom, els escuts heràldics, la bandera i altres emblemes del Principat d'Andorra, de les seves institucions, de les seves parròquies, dels seus quarts, o de les seves altres circumscripcions administratives, així com els signes i els segells oficials de control i de garantia del Principat d'Andorra;

b) El nom d'un estat o la forma abreujada d'aquest nom, els escuts heràldics, les banderes i els altres emblemes d'un estat o els signes i els segells oficials de control i de garantia adoptats per un estat;

c) El nom, les sigles, els escuts heràldics, la bandera o els altres emblemes d'una organització intergovernamental;

d) Els adjectius *estatal*, *nacional*, *governamental*, *comunal* i *oficial*, quan aquesta utilització és d'una natura que indueixi el públic a error.

2. Queda prohibida dins el territori andorrà, a falta d'autorització de l'autoritat competent, tota utilització en el comerç d'un dels noms o dels signes establerts a les lletres a) o d) de l'apartat 1, o de tota imitació, fins i tot parcial, d'un d'aquests noms i signes. En cap cas no es pot autoritzar si la utilització és d'una natura que indueixi el públic a error sobre l'origen del producte o del servei.

3. Un estat solament es pot beneficiar de la protecció establerta als apartats 1 i 2 d'aquest article per al seu nom o la forma abreujada d'aquest nom, els seus escuts heràldics, les seves banderes i altres emblemes de l'estat, i també per als seus signes i segells oficials de control i de garantia, si garanteix dins el seu territori una protecció equivalent respecte al nom i a la forma abreujada d'aquest nom, als escuts heràldics, a la

bandera i als altres emblemes, així com als signes i als segells oficials de control i de garantia del Principat d'Andorra.

4. Queda prohibida, dins el territori andorrà, tota fabricació o comercialització de la bandera o dels escuts heràldics del Principat d'Andorra, de les seves parròquies, dels seus quarts o de les seves altres circumscripcions administratives feta sense autorització de l'autoritat competent.

5. Queda prohibida, dins el territori andorrà, a falta d'autorització de l'autoritat competent, tota utilització del nom o d'una forma abreujada del nom, dels escuts heràldics, de la bandera i d'altres emblemes del Principat d'Andorra, de les seves institucions, de les seves parròquies, dels seus quarts, o de les seves altres circumscripcions administratives per tota associació o altra entitat sense ànim de lucre."

2. S'afegeix un article 3 *bis* a la Llei sobre la utilització dels signes d'Estat, del 20 de juny del 1996, que queda redactat com segueix:

"Article 3 bis. *Recursos administratius i accions judicials de nul·litat en contra d'autoritzacions d'ús de signes d'Estat*

1. Tota persona que es consideri afectada per una autorització d'ús d'un signe d'Estat i que justifiqui un interès legítim pot interposar un recurs administratiu contra la decisió de l'autoritat competent que hagi autoritzat l'ús del signe d'Estat de què es tracti, de conformitat amb allò que s'estableixi en la normativa en vigor en cada moment en matèria de recursos administratius.

2. Sense perjudici del que està establert a l'apartat anterior, tota persona que justifiqui un interès legítim pot interposar una acció judicial davant l'autoritat judicial civil perquè una autorització d'ús de signe d'Estat es declari nul·la en cas que incorri en alguna de les prohibicions establertes en l'article 2 o en les disposicions reglamentàries que la desenvolupen.

3. Sense perjudici del que està establert als apartats anteriors, la validesa i l'eficàcia de les autoritzacions d'ús de signes d'Estat concedides respecte a l'ús del signe d'Estat com a elements d'una marca, un nom comercial o altre signe distintiu regit per una normativa nacional específica queden subjectes a la validesa i l'eficàcia dels drets de propietat als quals el signe d'Estat que escaigui s'incorpori com a element.

4. Tota autorització d'ús de signe d'Estat que hagi estat declarada nul·la és considerada nul·la i sense efecte des de la data que s'hagi concedit.

5. Quan la declaració de nul·litat d'una autorització d'ús de signe d'Estat ha esdevingut definitiva, l'autoritat judicial notifica la seva decisió a l'autoritat competent que correspongui amb la indicació que l'autorització d'ús de signe d'Estat és nul·la i sense efecte des de la data que s'hagi concedit.

6. L'acció de nul·litat regulada en aquest article no prescriu."

3. S'afegeix un article 3 *ter* a la Llei sobre la utilització dels signes d'Estat, del 20 de juny del 1996, que queda redactat com segueix:

"Article 3 ter. *Publicació*

1. Les autoritats competents publiquen les concessions d'autoritzacions d'ús de signes d'Estat, així com les nul·litats d'autoritzacions d'ús de signes d'Estat i qualsevol altra dada que s'estableixi reglamentàriament.

2. Reglamentàriament es fixen la forma i la periodicitat de les publicacions referides a l'apartat anterior."

Disposició final onzena. *Modificació de la Llei del Codi de la Circulació*

Es modifica l'article 99 de la Llei 12/2021, del 13 de maig, del Codi de la circulació, que queda redactat com segueix:

"Article 99. *Inspecció tècnica de vehicles*

1. Els vehicles matriculats i donats d'alta al Registre de Vehicles, sigui quina sigui la seva categoria i les seves funcions, han de ser sotmesos a una inspecció tècnica en els supòsits establerts amb la periodicitat, els requisits i les excepcions que es fixin reglamentàriament.

No obstant això, estan exempts de l'obligatorietat de les inspeccions tècniques periòdiques els vehicles especials utilitzats exclusivament per a les activitats agrícoles i, en particular, els tractors, remolcs, màquines i maquinàries agrícoles.

2. El Govern determina reglamentàriament els controls i les verificacions mínimes, la regulació de l'avaluació, la classificació i el seguiment de les deficiències detectades. Tanmateix, el Govern determina reglamentàriament les obligacions quant a llibres de registres que han de complir els vehicles especials utilitzats exclusivament per a les activitats agrícoles i, en particular, els tractors, remolcs, màquines i maquinàries agrícoles.

3. Una vegada comprovada la identificació del vehicle i la vigència de l'assegurança obligatòria, la inspecció tècnica té per objecte les condicions del vehicle en relació amb la seguretat viària, la protecció del medi ambient, les reformes i, quan així es determini, la vigència dels certificats per als transports específics.

4. Les inspeccions tècniques dels vehicles són efectuades a l'estació del Servei d'Inspecció Tècnica de Vehicles autoritzada pel ministeri competent en matèria de vehicles.

5. Obtingut, com a resultat dels controls i de les proves, un dictamen oficial favorable del bon estat del vehicle, es lliura el distintiu de la inspecció tècnica de vehicles o targeta ITV, la qual s'ha de portar en un lloc que no dificulti la visibilitat, a la part interior del parabrisa davanter."

Disposició final dotzena. Textos consolidats

S'encomana al Govern, en els termes previstos a l'article 116 del Reglament del Consell General, que en el termini màxim d'un any des de la publicació d'aquesta Llei al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* presenti al Consell General els projectes de llei de text consolidat de la Llei general d'ordenació del territori i urbanisme, del 29 de desembre del 2000; Llei 14/2015, del 3 de desembre, de modificació dels estatuts de la societat Ramaders d'Andorra SA; la Llei 12/2013, del 13 de juny, del comerç; la Llei d'agricultura i ramaderia, del 22 de juny del 2000; la Llei 29/2008, de l'11 de desembre, del cadastre; la Llei 16/2022, del 30 de maig, de text consolidat per al foment de la rehabilitació del parc immobiliari, la millora de l'eficiència energètica dels edificis i l'ús de les energies renovables; la Llei 16/2017, del 13 de juliol, general de l'allotjament turístic; la Llei de marques, de l'11 de maig del 1995; la Llei de Taxes de l'Oficina de Marques, del 5 d'octubre del 1995; la Llei sobre la utilització dels signes d'Estat, del 20 de juny del 1996; i la Llei 12/2021, del 13 de maig, del Codi de la circulació, amb la incorporació de totes les modificacions que s'hi han produït.

Disposició final tretzena. Entrada en vigor

Aquesta Llei entra en vigor l'endemà de publicar-se al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Casa de la Vall, 21 de juliol del 2022

Roser Suñé Pascuet
Síndica General

Nosaltres els coprínceps la sancionem i promulguem i n'ordenem la publicació en el *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Emmanuel Macron
President de la República Francesa
Copríncep d'Andorra

Joan Enric Vives Sicília
Bisbe d'Urgell
Copríncep d'Andorra